

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 154/2013-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. marca 2013 predbežne prerokoval sťažnosť I. G., nar..., t. č. vo výkone trestu, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutiami Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby L. č. 1191642/1-2012 z 20. apríla 2012 a z 23. apríla 2012, ako aj postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. G. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. mája 2012 doručená sťažnosť I. G., nar..., t. č. vo výkone trestu (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), a to rozhodnutím Ústavu na

výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby L. (ďalej len „ústav na výkon trestu“) č. 1191642/1-2012 z 20. apríla 2012 o uložení disciplinárneho trestu a rozhodnutím ústavu na výkon trestu č. 1191642/1-2012 z 23. apríla 2012 o zamietnutí sťažnosti proti rozhodnutiu o uložení disciplinárneho trestu, ako aj postupmi, ktoré predchádzali vydaniu týchto rozhodnutí.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľovi ako odsúdenému, ktorý vykonáva trest odňatia slobody, bol rozhodnutím pedagóga ústavu na výkon trestu z 20. apríla 2012 podľa § 52 ods. 3 písm. d) zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o výkone trestu“) uložený disciplinárny trest umiestnenia do uzatvoreného oddelenia v mimopracovnom čase na dobu troch dní za disciplinárne previnenie podľa § 39 písm. b) zákona o výkone trestu, ktorého sa mal sťažovateľ dopustiť tým, že nevhodným a posmešným spôsobom reagoval na pokyny príslušníka Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky (ďalej len „zbor“).

Sťažovateľ podal po vyhlásení rozhodnutia proti nemu sťažnosť, o ktorej rozhodla vedúca oddelenia výkonu trestu 23. apríla 2012 tak, že sťažnosť podľa § 59e ods. 2 písm. b) zákona o výkone trestu zamietla a rozhodnutie pedagóga potvrdila s odôvodnením, že *„Disciplinárne previnenie sa stalo, dopustil sa ho ods. tým spôsobom, že na pokyny príslušníka..., aby sa správal slušne, reagoval zvýšeným hlasom, posmešne, drzo a arogantne. Skutok je disciplinárnym previnením. Disc. právomoc príslušníka, ktorý disc. trest uložil nebola prekročená. Disciplinárny trest je úmerný závažnosti disc. previnenia.“*

Sťažovateľ uviedol, že uloženie disciplinárneho trestu bolo následne dôvodom na jeho preradenie na výkon trestu odňatia slobody do prísnejšej diferenciacnej podskupiny.

Podľa názoru sťažovateľa týmito rozhodnutiami, ako aj postupmi, ktoré ich vydaniu predchádzali, bolo porušené jeho základné právo *„na spravodlivé prejednanie veci“* podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože príslušníci zboru *„pri odôvodňovaní svojích rozhodnutí nedodržali určité kvalitatívne požiadavky stanovené*

judikatúrou Ústavného súdu SR... a Európskym súdom pre ľudské práva“. Sťažovateľ namieta, že podnetom na disciplinárne konanie bolo nejasné a nepodložené tvrdenie pedagóga, z rozhodnutia o uložení disciplinárneho trestu nemožno zistiť, na základe akých dôkazov a úvah pedagóg dospel k záveru o jeho vine ani ako sa vysporiadal s jeho obhajobou. Rozhodnutie o zamietnutí sťažnosti je podľa sťažovateľa nepreskúmateľné, pretože z neho nevyplývajú dôvody, pre ktoré boli odmietnuté jeho ústne a písomné námietky proti napadnutému konaniu a rozhodnutiu.

Za porušenie základného práva na prezumpciu nevinu podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru sťažovateľ považuje formuláciu skutku v zázname o disciplinárnom previnení, ako aj to, že vykonanie uloženého disciplinárneho trestu bolo nariadené už po vyhlásení rozhodnutia 20. apríla 2012, ešte pred rozhodnutím o sťažnosti.

Na základe uvedeného sťažovateľ požaduje ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a navrhuje, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a rozhodol, že v disciplinárnom konaní vedenom pod č. 1191642/1-2012 boli porušené jeho základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru, aby ústavný súd zrušil sťažnosťou napadnuté rozhodnutia, vec vrátil na nové prerokovanie a rozhodnutie a aby priznal sťažovateľovi finančné zadost'učinenie 1 000 €.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 50 ods. 2 ústavy každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

Sťažovateľ namieta porušenie svojich v sťažnosti uvedených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru postupom orgánov ústavu na výkon trestu v konaní o jeho disciplinárnom previnení vedenom pod č. 1191642/1-2012 a jeho rozhodnutiami z 20. a 23. apríla 2012. Ústavný súd sa najskôr zamerlal na posúdenie, či je splnená podmienka konania o sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd vo vzťahu k podmienke vyčerpania účinných právnych prostriedkov ochrany základných práv a slobôd pred podaním sťažnosti vo svojej judikatúre už uviedol, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha právomoc ústavnému súdu zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody sťažovateľa len za predpokladu, že právna úprava takémuto právu alebo slobode neposkytuje účinnú ochranu využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci (m. m. I. ÚS 78/99).

Zmyslom a účelom tejto zásady je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

Podľa § 96 zákona o výkone trestu dozor nad zachovávaním zákonnosti v ústave vykonáva prokurátor podľa osobitného predpisu. Zákon o výkone trestu tu odkazuje na § 18 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“).

Podľa § 3 ods. 1 zákona o prokuratúre prokuratúra chráni práva a zákonom chránené záujmy fyzických osôb, právnických osôb a štátu.

Podľa § 4 ods. 1 písm. b) zákona o prokuratúre pôsobnosť prokuratúry vykonávajú prokurátori dozorom nad zachovávaním zákonnosti v miestach, kde sú držané osoby pozbavené osobnej slobody alebo osoby, ktorých osobná sloboda je obmedzená na základe rozhodnutia súdu alebo iného oprávneného štátneho orgánu.

Podľa § 18 ods. 1 zákona o prokuratúre prokurátor dozerá na to, aby v miestach, kde sa vykonáva väzba, trest odňatia slobody, disciplinárne tresty vojakov, ochranné liečenie, ochranná výchova, ústavné liečenie alebo ústavná výchova na základe rozhodnutia súdu, ako aj v celách policajného zaistenia, boli držané osoby len na základe rozhodnutia súdu alebo iného oprávneného štátneho orgánu o pozbavení alebo obmedzení osobnej slobody a aby sa v týchto miestach dodržiavali zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy.

Pri výkone tejto pôsobnosti prokuratúry je prokurátor podľa § 18 ods. 2 písm. a) a c) zákona o prokuratúre povinný

a) vykonávať preverky zachovávania zákonnosti v miestach uvedených v odseku 1,
c) písomným príkazom zrušiť alebo pozastaviť vykonávanie rozhodnutia, príkazu alebo opatrenia orgánov vykonávajúcich správu miest uvedených v odseku 1 alebo ich nadriadeného orgánu, ak sú v rozpore so zákonom alebo s iným všeobecne záväzným právnym predpisom.

Ako vyplýva z citovaných ustanovení zákona o výkone trestu a zákona o prokuratúre, v prípade sťažovateľa existuje orgán, do pôsobnosti ktorého zákon zveril ochranu práv sťažovateľa pred namietaným zásahom a ktorý má právomoc svojím rozhodnutím odstrániť účinky tohto zásahu, ak zistí, že ním došlo k porušeniu práv sťažovateľa. Sťažovateľ teda mal a má možnosť domáhať sa ochrany ním označených práv tak, ako to namietal v sťažnosti podanej ústavnému súdu prostredníctvom príslušnej prokuratúry ako orgánu vykonávajúceho dozor nad zachovávaním zákonnosti v ústave na výkon trestu, ktorá je oprávnená a zároveň povinná v prípade zistenia porušenia právnych predpisov ústavom na

výkon trestu vo vzťahu k osobe sťažovateľa zabezpečiť nápravu nezákonného stavu (pozri I. ÚS 265/2012).

Podľa názoru ústavného súdu nevyužitie prostriedku nápravy prostredníctvom orgánov prokuratúry nemožno nahrádzať podaním sťažnosti v konaní pred ústavným súdom, pretože takto by sa obmedzovala možnosť orgánov prokuratúry vo vlastnej kompetencii nielen preveriť skutočnosti, ktoré tvrdí sťažovateľ, ale aj prijať opatrenia podľa zákona o prokuratúre, ktoré by účinne napomohli odstráneniu procesných alebo faktických prekážok zákonného postupu (m. m. I. ÚS 186/05, IV. ÚS 53/05, IV. ÚS 126/07).

Vzhľadom na to ústavný súd zotrúva v súlade so svojou doterajšou judikatúrou na tom, že každý sťažovateľ je pred podaním sťažnosti ústavnému súdu povinný vyčerpať všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnený podľa osobitných predpisov (napr. III. ÚS 152/03, IV. ÚS 126/07).

Sťažovateľ sa neobrátil na príslušnú prokuratúru s požiadavkou o preskúmanie zákonnosti postupu orgánov ústavu na výkon trestu v konaní vedenom pod č. 1191642/1-2012 a ich rozhodnutí z 20. apríla 2012 o uložení disciplinárneho trestu a z 23. apríla 2012 o zamietnutí jeho sťažnosti proti tomuto rozhodnutiu.

Skutočnosť, že preskúmanie rozhodnutí o disciplinárnom previnení vydaných orgánmi ústavu na výkon trestu spadá do právomoci príslušnej prokuratúry, potvrdzuje aj judikatúra všeobecných súdov (pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Sžo 53/2011 z 20. marca 2012).

Ústavný súd preto konštatuje, že pred podaním sťažnosti ústavnému súdu sťažovateľ nevyčerpal iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje, a preto jeho sťažnosť odmietol pre neprípustnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. marca 2013